

ЗИГМУНД ФРОЙД УНІВЕРСИТЕТ УКРАЇНА

КАФЕДРА ПСИХОЛОГІЇ

ЗАТВЕРДЖЕНО
Вченою радою університету

Протокол № 10 від
«11» червня 2025 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ПСИХОЛОГІЯ ОСОБИСТОСТІ

Освітній рівень: Перший (бакалаврський)

Галузь знань: С «Соціальні науки, журналістика, інформація та міжнародні відносини»

Спеціальність: С4 Психологія

Освітньо-професійна програма "Психологія"

Статус дисципліни: обов'язкова

Форма навчання: денна

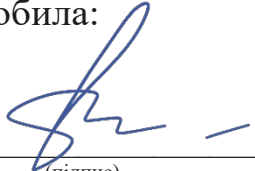
<u>Форма навчання</u>	<u>Курс</u>	<u>Семестр</u>	<u>Лекції (год.)</u>	<u>Практичні (год.)</u>	<u>Самостійна робота студента (год.)</u>	<u>Разом (год.)</u>	<u>Іспит (сем.)</u>
<u>Денна</u>	<u>2</u>	<u>3</u>	<u>34</u>	<u>16</u>	<u>100</u>	<u>150</u>	<u>3</u>

Київ-ЗФУУ
2025

Робоча програма розроблена на основі освітньо-професійної програми підготовки бакалаврів в галузі С «Соціальні науки, журналістика, інформація та міжнародні відносини», Спеціальність: С4 Психологія, затвердженої вченою радою ЗФУУ (протокол № 10 від «11» червня 2025 року).

Програму навчальної дисципліни розробила:

Доктор психологічних наук,
професор кафедри психології

(підпис)

В. Синякова

Робочу програму обговорено та затверджено на засіданні кафедри психології

Протокол № 9 від “21” травня 2025 року

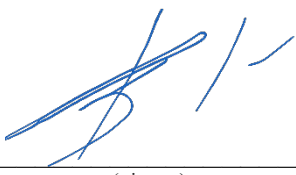
Завідувач кафедри психології

(підпис)

І. Клименко

Гарант ОПП «Психологія»

(підпис)

І. Клименко

Пролонговано:

на 20__/20__ н.р. _____ (_____) „__” _____ 20__ р., протокол №__
(підпис) (ПІБ)

на 20__/20__ н.р. _____ (_____) „__” _____ 20__ р., протокол №__
(підпис) (ПІБ)

на 20__/20__ н.р. _____ (_____) „__” _____ 20__ р., протокол №__
(підпис) (ПІБ)

на 20__/20__ н.р. _____ (_____) „__” _____ 20__ р., протокол №__
(підпис) (ПІБ)

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, ОПП, ступень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		Денна форма навчання	
Кількість кредитів - 5	Галузь знань – С «Соціальні науки, журналістика, інформація та міжнародні відносини»	Статус дисципліни Обов'язкова Мова навчання Українська	
Модулів - 3	Спеціальність: С4 Психологія Освітньо-професійна програма «Психологія»	Рік підготовки	
		2-й	
Змістових модулів - 2		Семестр	
			3-й
Загальна кількість кредитів/годин - 5/150		Лекції (год.)	
		34	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних - 3 год.;	Ступень вищої освіти - Бакалавр	Практичні(год.)	
		16	
		Самостійна робота(год.)	
		100	
		Всього	
		150	
		Вид контролю	
		Екзамен	

2.1. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою вивчення навчальної дисципліни «Психологія особистості» є формування у здобувачів освіти системного уявлення про структуру, розвиток та функціонування особистості, розкриття закономірностей її індивідуальних відмінностей і соціальної детермінації, а також набуття знань і навичок для аналізу, діагностики та психологічної підтримки особистості в різних сферах життєдіяльності.

2.2. Завдання вивчення дисципліни

Основними завданнями вивчення дисципліни «Психологія особистості» є:

1. Ознайомлення здобувачів освіти з основними теоріями, концепціями та підходами до вивчення особистості.
2. Формування системного уявлення про структуру, динаміку та розвиток особистості в онтогенезі та соціальному контексті.
3. Вивчення індивідуальних відмінностей та їхнього впливу на поведінку, діяльність і міжособистісні взаємини.
4. Розвиток умінь аналізувати та інтерпретувати психологічні особливості особистості на основі наукових методів.
5. Засвоєння практичних навичок застосування знань про особистість у психологічній діагностиці, консультуванні та психокорекції.

6. Формування професійної компетентності для роботи з людьми у сфері освіти, психологічної допомоги та соціальної підтримки.

2.3. Найменування компетентностей, формування котрих забезпечує вивчення дисципліни.

ЗК1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

СК2. Здатність до ретроспективного аналізу вітчизняного та зарубіжного досвіду розуміння природи виникнення, функціонування та розвитку психічних явищ.

СК3. Здатність до розуміння природи поведінки, діяльності та вчинків.

2.4. Передумови для вивчення дисципліни.

Забезпечення підготовки фахівців у галузі психології здійснюється за системним принципом наступності дисциплін, що формують у студентів поступове оволодіння теоретичними знаннями, практичними навичками та професійними компетентностями.

Пререквізити:

Для успішного засвоєння курсу «Психологія особистості» необхідним є попереднє вивчення таких навчальних дисциплін:

- Філософія — наука про загальні закони буття, мислення та пізнання, що формує світогляд і критичне мислення.
- Соціологія — наука про суспільство, його структуру, соціальні відносини та закономірності розвитку.
- Загальна психологія — базова дисципліна, що вивчає закономірності психічної діяльності, процеси, стани та властивості особистості.
- Анатомія центральної нервової системи та фізіологія вищої нервової діяльності — дисципліна, що досліджує будову ЦНС та фізіологічні механізми, які забезпечують психічні процеси й поведінку людини.

Постреквізити:

Засвоєння курсу «Психологія особистості» є базою для подальшого вивчення таких навчальних дисциплін:

- Соціальна психологія — галузь психології, що досліджує закономірності взаємодії людей у групах, соціальні впливи та міжособистісні відносини.
- Основи психологічного консультування — дисципліна, що формує знання та навички надання психологічної допомоги й підтримки особистості у вирішенні життєвих проблем.
- Патопсихологія — наука про порушення психічної діяльності людини, їхні прояви та закономірності при різних формах патології.
- Клінічна психологія — галузь психології, що вивчає психічні розлади, методи їх діагностики, профілактики та психологічної корекції.

2.5. Результати навчання

ПР1. Аналізувати та пояснювати психічні явища, ідентифікувати психологічні проблеми та пропонувати шляхи їх розв'язання.

ПР2. Розуміти закономірності та особливості розвитку і функціонування психічних явищ в контексті професійних завдань

ПР9. Пропонувати власні способи вирішення психологічних задач і проблем у процесі професійної діяльності, приймати та аргументувати власні рішення щодо їх розв'язання

3. Зміст навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Класичні та сучасні теорії особистості.

Тема 1. Особистість у системі сучасного наукового знання

1. Предмет та завдання дисципліни «Психологія особистості». Місце дисципліни в системі психологічних знань
2. Категоріальний апарат психології особистості
3. Розвиток та еволюція особистості: біологічні та соціальні фактори

Тема 2. Методи дослідження особистості

1. Специфіка дослідження та оцінки у психології особистості: основні методи
2. Етичні аспекти психологічного дослідження особистості
3. Вимоги до психологічної теорії. Критерії оцінки теорії особистості.

Тема 3. Психодинамічний напрямок в теоріях особистості. Трансформації психоаналітичної теорії особистості.

1. Психоаналітична теорія Фрейда.
2. Загальні положення індивідуальної теорії особистості А. Адлера
3. Аналітична психологія К. Юнга
4. Егопсихологія та пов'язані з нею напрямки в теорії особистості: Карен Хорні, Еріх Фромм, Ерік Еріксон

Тема 4. Диспозиційний напрямок в теорії особистості. Підхід до особистості з позиції факторного аналізу.

1. Г. Олпорт: диспозиціональна теорія особистості.
2. Факторна теорія особистості: Дж. Гілфорд. П'ятифакторна модель особистості.
3. Структурна теорія рис особистості Р. Кеттела
4. Теорія типів особистості Г. Айзенка

Тема 5. Біхевіоральні теорії особистості. Соціально-когнітивний напрямок в теоріях особистості.

1. Класична теорія зумовленості І.Павлова та її подальший розвиток.
2. Біхевіоризм Дж.Уотсона та Скінера. Біхевіоральна стратегія вивчення особистості.

3. Стимул-реактивна теорія особистості: Дж. Доллард та Н. Міллер.
4. Соціально-когнітивна теорія особистості А. Бандури. Теорія соціального наочіння Дж. Роттера.

Тема 6. Когнітивний напрямок в теорії особистості.

1. Основи когнітивної теорії. Основні поняття та принципи.
2. Когнітивна теорія особистості Дж.Келлі
3. Теорія когнітивного диссонанса: Л.Фестингер.
4. Когнітивно-афективна теорія особистості: У.Мішел.

Тема 7. Гуманістичні теорії особистості. Феноменологічний напрямок в теорії особистості. Екзистенційні теорії особистості.

1. Гуманістичний напрямок в теорії особистості: А.Маслоу.
2. К.Роджерс: феноменологічна теорія особистості.
3. Особистість в логотерапії В. Франкл.
4. Екзистенційні теорії особистості.

Тема 8. Інші зарубіжні теорії особистості

1. Основні принципи транзактного аналізу Е.Берна.
2. Психосинтез: Роберто Ассаджіолі
3. Трансперсональна психологія: Станіслав Грофф
4. Курт Левін та теорія поля. Гештальт- психологія

Тема 9. Особистість у теоріях вітчизняних вчених радянської доби.

1. Л.С.Виготський: культурно-історична теорія розвитку.
2. Концепція «людинознавства» Б. Г. Ананьєва та філософсько-психологічна концепція С.Л.Рубінштейна
3. Особистість у теорії діяльності О. М. Леонтьєва
4. Українська психологічна школа та концепції особистості (Г.С.Костюк, В.А.Роменець, В.Ф.Моргун, В.О.Моляко, Б.Й.Цуканов, І.А.Зязюн, І.Д.Бех, С.Д.Максименко та ін.)

Змістовий модуль 2. Психологічна характеристика особистості

Тема 10. Ідивідні властивості особистості та їх роль у розвитку особистості

1. Концепція психоенергетичної цілісності людини
2. Людська психіка і психічне
3. Біопсихічна підструктура особистості

Тема 11. Особистість в соціогенезі.

1. Соціогенетичні джерела розвитку особистості
2. Порівняльні дослідження особистості в різних культурах
3. Особистість та соціальна група. Соціалізація особистості
4. Дослідження особистості в етнопсихології.
5. Національний характер

Тема 12. Персоногенез особистості. Індивідуальність особистості та її життєвий шлях

1. Загальна характеристика індивідуальності. Особистісна зрілість. Психічне здоров'я
2. Особистість та характер. Акцентуації характеру.
3. Життєва стратегія та життєва позиція особистості
4. Психологічний захист та копінг-стратегії особистості

Тема 13. Розвиток і формування особистості

1. Психологічна активність людини як основа еволюції її особистості
2. Характеристика понять «розвиток» і «формування» особистості
3. «Я -концепція» особистості. Самосвідомість та самооцінка

Тема 14. Тенденції розвитку сучасної психології особистості

1. Можливості психологічної діагностики структури особистості
2. Психотерапія як спосіб особистісного зростання сучасної людини
3. Сучасні напрями прикладної психології особистості

4. Структура залікового кредиту з дисципліни

Назви змістовних модулів і тем практичних занять	Кількість годин			
	денна форма			
	усього	у тому числі		
		л.	пр.	с.р.
Змістовий модуль 1. Класичні та сучасні теорії особистості				
Тема 1. Особистість у системі сучасного наукового знання	10	2	1	7
Тема 2. Методи дослідження особистості	10	2	1	7
Тема 3. Психодинамічний напрямок в теоріях особистості. Трансформації психоаналітичної теорії особистості	10	2	1	7
Тема 4. Диспозиційний напрямок в теорії особистості. Підхід до особистості з позиції факторного аналізу	10	2	1	7
Тема 5. Біхевіоральні теорії особистості. Соціально-когнітивний напрямок в теоріях особистості	10	2	1	7
Тема 6. Когнітивний напрямок в теорії особистості	10	2	1	7
Тема 7. Гуманістичні теорії особистості. Феноменологічний напрямок в теорії особистості. Екзистенційні теорії особистості.	10	2	1	7
Тема 8. Інші зарубіжні теорії особистості	10	2	1	7
Тема 9. Особистість у теоріях вітчизняних вчених радянської доби	11	3	1	7
Змістовий модуль 2. Психологічна характеристика особистості				
Тема 10. Ідивідні властивості особистості та їх роль у розвитку особистості	12	3	1	8
Тема 11. Особистість в соціогенезі	11	3	1	7
Тема 12. Персоногенез особистості. Індивідуальність особистості та її життєвий шлях	12	3	1	8
Тема 13. Розвиток і формування особистості	11	3	1	7
Тема 14. Тенденції розвитку сучасної психології особистості	11	3	1	7

Екзамен	2		2	
Усього:	150	34	16	100

5. Тематика практичних занять з дисципліни

Змістовий модуль 1. Вступ до психології особистості. Класичні та сучасні теорії особистості.

Тема 1. Особистість у системі сучасного наукового знання.

1. Предмет та завдання дисципліни «Психологія особистості».
2. Місце дисципліни в системі психологічних знань
3. Розвиток та еволюція особистості: біологічні та соціальні фактори
4. Специфіка дослідження та оцінки у психології особистості
5. Етичні аспекти психологічного дослідження особистості
6. Вимоги до психологічної теорії. Критерії оцінки теорії особистості.

Тема 2. Методи дослідження особистості.

1. Спостереження дозволяє вивчати поведінку особистості у природних умовах без прямого втручання дослідника.
2. Бесіда та інтерв'ю застосовуються для отримання інформації про внутрішній світ людини через її власні висловлювання.
3. Анкетування та опитування дають змогу зібрати дані про установки, цінності та соціальні орієнтації особистості.
4. Тестування використовується для вимірювання інтелектуальних, емоційних та особистісних характеристик за стандартизованими методиками.
5. Аналіз продуктів діяльності (твори, малюнки, щоденники) допомагає зрозуміти індивідуальні особливості та мотивацію людини.

Тема 3. Психодинамічний та диспозиційний напрямки в теоріях особистості.

1. Психоаналітична теорія Фрейда.
2. Загальні положення індивідуальної теорії особистості А. Адлера.
3. Аналітична психологія К. Юнга.
4. Егопсихологія та пов'язані з нею напрямки в теорії особистості: Карен Хорні, Еріх Фромм, Ерік Еріксон.
5. Г. Олпорт: диспозиціональна теорія особистості.
6. Факторна теорія особистості: Дж. Гілфорд. П'ятифакторна модель особистості.
7. Структурна теорія рис особистості Р. Кеттела
8. Теорія типів особистості Г. Айзенка

Тема 4. Диспозиційний напрямок в теорії особистості. Підхід до особистості з позиції факторного аналізу

1. Диспозиційний напрямок розглядає особистість як систему стійких рис, що визначають поведінку людини.
2. Факторний аналіз використовується для виявлення базових структурних

компонентів особистості через статистичне узагальнення даних.

3. Раймонд Кеттелл створив модель із 16 факторів особистості, що описують різні аспекти індивідуальності.
4. Ганс Айзенк виділив три головні виміри особистості: екстраверсія–інтроверсія, нейротизм–емоційна стабільність та психотизм.
5. Сучасна модель «Великої п'ятірки» узагальнює факторний підхід, виділяючи відкритість, добросовісність, екстраверсію, доброзичливість та нейротизм як ключові риси.

Тема 5. Біхевіоральні теорії особистості. Соціально-когнітивний напрямок в теоріях особистості

1. Біхевіоральні теорії особистості пояснюють поведінку людини через процеси навчання — класичне та оперантне обумовлення.
2. Особистість у біхевіоризмі розглядається як сукупність набутих реакцій, що формуються під впливом середовища та підкріплень.
3. Соціально-когнітивний напрямок враховує не лише зовнішні стимули, а й когнітивні процеси, які визначають інтерпретацію та вибір поведінки.
4. Альберт Бандура підкреслював роль навчання через спостереження (моделювання) та концепцію взаємного детермінізму «особистість – поведінка – середовище».
5. Джуліан Роттер розробив поняття «локус контролю», що відображає індивідуальні відмінності у сприйнятті відповідальності за власні дії та результати.

Тема 6. Когнітивний напрямок в теорії особистості

1. Когнітивний напрямок розглядає особистість як систему інтерпретацій та мисленнєвих схем, що визначають поведінку людини.
2. Основна увага приділяється тому, як людина сприймає, обробляє та інтерпретує інформацію про себе і світ.
3. Джордж Келлі запропонував теорію особистісних конструктів, де індивід формує власні «карти» реальності для прогнозування подій.
4. Когнітивні теорії підкреслюють роль очікувань, переконань та атрибуцій у формуванні мотивації та емоційних реакцій.
5. Цей підхід широко використовується у психотерапії та консультуванні, зокрема в когнітивно-поведінковій терапії, для зміни деструктивних мисленнєвих патернів.

Тема 7. Гуманістичні теорії особистості. Феноменологічний напрямок в теорії особистості. Екзистенційні теорії особистості.

1. Гуманістичний напрямок в теорії особистості: А.Маслоу.
2. К.Роджерс: феноменологічна теорія особистості.
3. Особистість в логотерапії В. Франкл.
4. Екзистенційні теорії особистості.

Тема 8. Інші зарубіжні теорії особистості

1. Основні принципи транзактного аналізу Е.Берна.
2. Психосинтез: Роберто Ассаджіолі
3. Трансперсональна психологія: Станіслав Грофф
4. Курт Левін та теорія поля. Гештальт- психологія

Тема 9. Особистість у теоріях вітчизняних вчених радянської доби.

1. Л.С.Виготський: культурно-історична теорія розвитку.
2. Концепція «людинознавства» Б. Г. Ананьєва та філософсько-психологічна концепція С.Л.Рубінштейна
3. Особистість у теорії діяльності О. М. Леонтьєва
4. Українська психологічна школа та концепції особистості (Г.С.Костюк, В.А.Роменець, В.Ф.Моргун, В.О.Моляко,
5. Б.Й.Цуканов, І.А.Зязюн, І.Д.Бех, С.Д.Максименко та ін.)

Змістовий модуль 2. Психологічна характеристика особистості

Тема 10. Ідивідні властивості особистості та їх роль у розвитку особистості

1. Концепція психоенергетичної цілісності людини
2. Людська психіка і психічне
3. Біопсихічна підструктура особистості

Тема 11. Особистість в соціогенезі.

1. Соціогенетичні джерела розвитку особистості
2. Порівняльні дослідження особистості в різних культурах
3. Особистість та соціальна група. Соціалізація особистості
4. Дослідження особистості в етнопсихології. Національний характер

Тема 12. Персоногенез особистості. Індивідуальність особистості та її життєвий шлях

1. Загальна характеристика індивідуальності. Особистісна зрілість. Психічне здоров'я
2. Особистість та характер. Акцентуації характеру.
3. Життєва стратегія та життєва позиція особистості
4. Психологічний захист та копінг-стратегії особистості

Тема 13. Розвиток і формування особистості

1. Психологічна активність людини як основа еволюції її особистості
2. Характеристика понять «розвиток» і «формування» особистості
3. «Я -концепція» особистості. Самосвідомість та самооцінка

Тема 14. Тенденції розвитку сучасної психології особистості

1. Можливості психологічної діагностики структури особистості
2. Психотерапія як спосіб особистісного зростання сучасної людини
3. Сучасні напрями прикладної психології особистості

6. Тематика самостійних занять з дисципліни

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1. Особистість у системі сучасного наукового знання – Предмет та завдання дисципліни «Психологія особистості». Місце дисципліни в системі психологічних знань – Категоріальний апарат психології особистості – Розвиток та еволюція особистості: біологічні та соціальні фактори	7
2	Тема 2. Методи дослідження особистості – Специфіка дослідження та оцінки у психології особистості: основні методи – Етичні аспекти психологічного дослідження особистості – Вимоги до психологічної теорії. Критерії оцінки теорії особистості.	7
3	Тема 3. Психодинамічний напрямок в теоріях особистості. Трансформації психоаналітичної теорії особистості. – Психоаналітична теорія Фрейда. – Загальні положення індивідуальної теорії особистості А. Адлера – Аналітична психологія К. Юнга – Егопсихологія та пов'язані з нею напрямки в теорії особистості: Карен Хорні, Еріх Фромм, Ерік Еріксон	7
4	Тема 4. Диспозиційний напрямок в теорії особистості. Підхід до особистості з позиції факторного аналізу. – Г. Олпорт: диспозиціональна теорія особистості. – Факторна теорія особистості: Дж. Гілфорд. П'ятифакторна модель особистості. – Структурна теорія рис особистості Р. Кеттела – Теорія типів особистості Г. Айзенка	7
5	Тема 5. Біхевіоральні теорії особистості. Соціально-когнітивний напрямок в теоріях особистості. – Класична теорія зумовленості І.Павлова та її подальший розвиток. – Біхевіоризм Дж.Уотсона та Скінера. Біхевіоральна стратегія вивчення особистості. – Стимул-реактивна теорія особистості: Дж. Доллард та Н. Міллер. – Соціально-когнітивна теорія особистості А. Бандури. Теорія соціального навчіння Дж. Роттера.	7
6	Тема 6. Когнітивний напрямок в теорії особистості. – Основи когнітивної теорії. Основні поняття та принципи. – Когнітивна теорія особистості Дж.Келлі – Теорія когнітивного диссонанса: Л.Фестингер. – Когнітивно-афективна теорія особистості: У.Мішел.	7
7	Тема 7. Гуманістичні теорії особистості. Феноменологічний напрямок в теорії особистості. Екзистенційні теорії особистості. – Гуманістичний напрямок в теорії особистості: А.Маслоу. – К.Роджерс: феноменологічна теорія особистості. – Особистість в логотерапії В. Франкл. – Екзистенційні теорії особистості.	7
8	Тема 8. Інші зарубіжні теорії особистості – Основні принципи транзактного аналізу Е.Берна.	7

	– Психосинтез: Роберто Ассаджіолі – Трансперсональна психологія: Станіслав Грофф – Курт Левін та теорія поля. Гештальт- психологія	
9	Тема 9. Особистість у теоріях вітчизняних вчених радянської доби. – Л.С.Виготський: культурно-історична теорія розвитку. – Концепція «людинознавства» Б. Г. Ананьєва та філософсько-психологічна концепція С.Л.Рубінштейна – Особистість у теорії діяльності О. М. Леонтьєва – Українська психологічна школа та концепції особистості (Г.С.Костюк, В.А.Роменець, В.Ф.Моргун, В.О.Моляко, Б.Й.Цуканов, І.А.Зязюн, І.Д.Бех, С.Д.Максименко та ін.)	7
10	Тема 10. Ідивідні властивості особистості та їх роль у розвитку особистості – Концепція психоенергетичної цілісності людини – Людська психіка і психічне – Біопсихічна підструктура особистості	8
11	Тема 11. Особистість в соціогенезі. – Соціогенетичні джерела розвитку особистості – Порівняльні дослідження особистості в різних культурах – Особистість та соціальна група. Соціалізація особистості – Дослідження особистості в етнопсихології. Національний характер	7
12	Тема 12. Персоногенез особистості. Індивідуальність особистості та її життєвий шлях – Загальна характеристика індивідуальності. Особистісна зрілість. Психічне здоров'я – Особистість та характер. Акцентуації характеру. – Життєва стратегія та життєва позиція особистості – Психологічний захист та копінг-стратегії – особистості	8
13	Тема 13. Розвиток і формування особистості – Психологічна активність людини як основа еволюції її особистості – Характеристика понять «розвиток» і «формування» особистості – «Я -концепція» особистості. Самосвідомість та самооцінка	7
14	Тема 14. Тенденції розвитку сучасної психології особистості – Можливості психологічної діагностики структури особистості – Психотерапія як спосіб особистісного зростання сучасної людини – Сучасні напрями прикладної психології особистості	7
Всього		100

7. Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання

У процесі вивчення дисципліни «Психологія особистості»

використовуються наступні методи оцінювання навчальної роботи студентів:

- стандартизовані тести;
- поточне опитування;
- залікове модульне тестування та опитування;
- реферати, презентації;
- екзамен.

8. Критерії, форми поточного та підсумкового контролю

Підсумковий бал (за 100-бальною шкалою) з дисципліни «Психологія особистості» визначається як середньозважена величина, залежно від питомої ваги кожної складової залікового кредиту:

Модуль 1		Модуль 2		Екзамен
20%	10%	20%	10%	40 %
Поточне оцінювання	Модульний контроль 1	Поточне оцінювання	Модульний контроль 2	Екзамен
1. Оцінка за поточне оцінювання визначається як середнє арифметичне з оцінок, отриманих під час занять (9 занять, 9 тем – 3 оцінок). 2. Модульний контроль 1 проводиться на 9 занятті. Оцінка за Модульний контроль 1 виставляється на підставі виконання письмового завдання, а саме: 20 тестових завдань.		1. Оцінка за поточне оцінювання визначається як середнє арифметичне з оцінок, отриманих під час занять (5 занять, 5 тем – 5 оцінок). 2. Модульний контроль 2 проводиться на останньому практичному занятті. Оцінка за Модульний контроль 2 виставляється на підставі виконання письмового завдання.		1. Відповідь на 2 запитання, кожне з яких 10 балів. Розв'язання практичного кейсу 10 балів. Тестові завдання 10 балів. У підсумку 40 балів.

Усі форми контрольних заходів та критерії оцінювання здобувачів зазначенні в положенні університету про оцінювання результатів вивчення навчальної дисципліни.

Шкала оцінювання

За шкалою університету	За національною шкалою	За шкалою ECTS
90-100	відмінно	A (відмінно)
85-89	добре	B (дуже добре)
75-84		C (добре)
65-74	задовільно	D (задовільно)
60-64		E (достатньо)
35-59	незадовільно	FX (незадовільно з можливістю повторного складання)
1-34		F (незадовільно з обов'язковим повторним курсом)

9. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліна

№ п/п	Найменування	Номер теми
1	Комунікаційне програмне забезпечення (Google Chrome, Firefox)	1-14
2	Наявність доступу до мережі Інтернет	
3	Персональні комп'ютери, ноутбук.	
4	Комунікаційне програмне забезпечення (Zoom) для проведення занять у режимі он-лайн (за необхідності)	

5	Комунікаційна навчальна платформа (Moodle) для організації дистанційного навчання (за необхідності)	
6	Програмне забезпечення: ОС Windows	
7	Інструменти Microsoft Office (Word; Excel; Power Point і т. і.)	

10. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основні джерела:

1. Аршава І.Ф., Носенко Е.Л. Психологія особистості: підручник для студентів закладів вищої освіти. Дніпро: ЛІРА, 2024. 412 с.
2. Варій М. Й. Психологія особистості: навч. посібник / М.Й. Варій - К.: Центр учбової літератури, 2008. – 450с.
3. Копець Л. В. Психологія особистості: Навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. – К.: Вид. дім «Києво-Могилянська академія», 2007. – 460 с.
4. Ліфарєва Н.В. Психологія особистості: Навч. посібник. – К.: Центр навчальної літератури, 2003. – 240 с.
5. Максименко С.Д. Психологія особистості / С.Д. Максименко, К.С.Максименко, М.В.Папуча – К. : Видавництво ТОВ «КММ», 2007. – 296 с.
6. Столяренко О Б. Психологія особистості [курс лекцій та практикум] : навч. посіб. / О. Б. Столяренко. - Кам'янець-Подільський : ПП «Медобори - 2006», 2011. - 200 с.
7. Мітіна С.В. Психологія особистості: навч.-метод. посіб. – Київ: Видавництво Ліра-К, 2020. – 274 с.
8. Москалець В.П. Психологія особистості : навч. посіб. / В.П.Москалець – К. : Центр учбової літератури, 2013. – 262 с.
9. Психологія особистості: словник-довідник / за ред. П.П. Горностая, Т.М. Титаренко. – К. : Рута, 2001. – 320 с.
- 10.Рибалка В.В. Теорії особистості у вітчизняній психології : навч. посіб. / В.В. Рибалка. – К. : ІПППО АПН України, 2006. – 530 с.

Додаткові:

1. Католик Г., Калька Н. Психологія особистості (в схемах, презентаціях і таблицях): навчальний посібник. Львів: ЛьвДУВС, 2022. 256 с.
2. Торба Н.Г. Психологія особистості: електронний курс. Біла Церква: УМО НАПН України
3. Психологічний словник / за ред. В. І. Войтка. – К. : Вища шк., 1982. – 216 с.
4. Психологія особистості : словник-довідник / за ред. П. П. Горностая, Т. М. Титаренко. – К. : Рута, 2001. – 320 с.
5. Шевцова О. М. Психологічний супровід професійно-особистісного розвитку вчителя в умовах інноваційної діяльності : наук.-метод. посіб. / О. М. Шевцова. – К. : Київський університет імені Бориса Грінченка, 2015. – 128 с.
6. Bornstein R.F. Elements of Personality. Washington, DC: American Psychological Association, 2024. 320 p.

7. Cokley K. The Impostor Phenomenon. Washington, DC: American Psychological Association, 2024. 198 p.
8. Funder D.C. The Personality Puzzle. New York: W.W. Norton & Company, 2023. 640 p.
9. Cervone D., Pervin L.A. Personality: Theory and Research. Hoboken: Wiley, 2022. 544 p.

Інформаційні ресурси:

Українські

1. Національна академія педагогічних наук України (НАПН): <https://naps.gov.ua> — дослідження у галузі психології та освіти.
2. Національна бібліотека України ім. В.І. Вернадського — <http://www.nbuv.gov.ua>
3. Електронна бібліотека УМО НАПН України — <https://umo.edu.ua>
4. Психологія і суспільство (журнал) — <http://pis.kiev.ua>

Міжнародні

1. American Psychological Association (APA): <https://www.apa.org> — міжнародні стандарти психологічних досліджень, публікації, етичний кодекс.
2. British Psychological Society (BPS): <https://www.bps.org.uk> — професійні ресурси, стандарти, освітні програми.
3. Psychology Today: <https://www.psychologytoday.com> — аналітичні матеріали, статті, блоги з психології.
4. Google Scholar: <https://scholar.google.com> — пошук наукових публікацій і статей.
5. ResearchGate: <https://www.researchgate.net> — міжнародна платформа для обміну науковими дослідженнями.
6. American Psychological Association (APA) — <https://www.apa.org>
7. Society for Personality and Social Psychology (SPSP) — <https://www.spsp.org>
8. Journal of Personality and Social Psychology — <https://www.apa.org/pubs/journals/psp>
9. Personality and Individual Differences (Elsevier) — <https://www.sciencedirect.com/journal/personality-and-individual-differences>

11. ОРІЄНТОВНИЙ ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ НА ЕКЗАМЕН

1. Психологія особистості як наукова і навчальна дисципліна
2. Комплексний підхід до вивчення особистості
3. Диференціація понять «індивід», «особистість», «індивідуальність»
4. Методи дослідження особистості.
5. Етичні аспекти психологічного дослідження особистості
6. Вимоги до психологічної теорії. Критерії оцінки теорії особистості.
7. Психоаналітична теорія З.Фрейда.
8. Загальні положення індивідуальної теорії особистості А. Адлера

9. Аналітична психологія К. Юнга
10. Егопсихологія та пов'язані з нею напрямки в теорії особистості: Карен Хорні, Еріх Фромм, Ерік Еріксон
11. Загальна характеристика диспозиційного напрямку в психології особистості.
12. Диспозиційна теорія особистості Г. Олпорта.
13. Структурна теорія рис особистості Р. Кеттела
14. Теорія типів особистості Г. Айзенка.
15. Класична теорія зумовленості І. Павлова та її подальший розвиток.
16. Біхевіоризм Дж. Уотсона та Скінера. Біхевіоральна стратегія вивчення особистості.
17. Стимул-реактивна теорія особистості: Дж. Доллард та Н. Міллер.
18. Основні принципи трансактного аналізу Е. Берна.
19. Психосинтез: Роберто Ассаджіолі
20. Трансперсональна психологія: Станіслав Грофф
21. Гуманістична теорія А. Маслоу
22. Феноменологічна теорія К. Роджерса
23. Особистість в логотерапії В. Франкла
24. Екзистенційна психологія Р. Мея
25. Загальна характеристика когнітивного підходу
26. Теорія розвитку мислення Ж. Піаже
27. Теорія особистісних конструктів Дж. Келлі
28. Теорія поля К. Левіна. Гештальт-психологія.
29. Соціально-когнітивна теорія особистості А. Бандури
30. Теорія соціального наuczіння Дж. Роттера.
31. Психологія свідомості В. Джемса
32. Особистість в «описовій психології» В. Дільтея та Е. Шпрангера
33. Теорії особистості у французькій соціологічній школі.
34. Загальна характеристика поглядів вітчизняних вчених на структуру особистості.
35. Концепція «людинознавства» Б. Г. Ананьєва
36. Культурно-історична теорія Л. С. Виготського
37. Особистість у теорії діяльності О. М. Леонтьєва
38. Концепція особистості Г. С. Костюка.
39. Українська психологічна школа та концепції особистості
40. Концепція психоенергетичної цілісності людини
41. Людська психіка і психічне
42. Біопсихічна підструктура особистості .
43. Соціогенетичні джерела розвитку особистості
44. Порівняльні дослідження особистості в різних культурах.
45. Дослідження особистості в етнопсихології. Національний характер.
46. Характер, акцентуації характеру, клінічна типологія характерів, невротична особистість)
47. Психологічна активність людини як основа еволюції її особистості.
48. Поняття спрямованості особистості.

49. Мотивація в структурі особистості. Теорії мотивації.
50. Поняття свідомості та самосвідомості особистості. «Я -концепція» особистості
51. Самоповага та самореалізація особистості
52. Соціалізація особистості. Особистість та група.
53. Діяльність як прояв активності особистості
54. Психічні процеси та активність особистості.
55. Інтереси як стимули активності особистості.
56. Емоції та почуття, їх роль в активності особистості
57. Психічне здоров'я особистості.
58. Факторна теорія особистості: Дж. Гілфорд. П'ятифакторна модель особистості.
59. Психотерапія як спосіб особистісного зростання сучасної людини.
60. Сучасні напрями прикладної психології особистості.
61. Основні етапи історії досліджень особистості.
62. Дослідження та оцінка у психології особистості.
63. Стадії особистісного розвитку людини
64. Міра свободи та необхідності в еволюції людини
65. Психічне здоров'я особистості та його критерії.
66. Вільгельм Райх та психосоматика
67. Анна Фрейд та постфрейдисти
68. Архетипічні моделі міжособистісних стосунків
69. Р.Штейнер і М.Гендель: теософська традиція
70. Онтопсихологія А.Менегетті
71. Персоналістична психологія В.Штерна
72. Психологія свідомості Вільяма Джемса
73. Особистість в «описовій психології» В. Дільтея та Е. Шпрангера
74. Теорії особистості у французькій соціологічній школі.
75. Міжособистісна теорія психіатра Г.Саллівана.
76. Динамічна функціональна психологічна теорія особистості за К. К. Платоновим.
77. Культурно-психологічна концепція особистості В.В.Рибалки як спроба синтезу вітчизняних і зарубіжних теорій особистості.
78. Психологічні типи особистості за Е.Кречмером та В.Шелдоном.